

Protocol Veiligheid en hygiene in en om het huis

Gastouderbureau Mellebie

Protocol Veiligheid in en om het huis	3
<i>De trap</i>	3
<i>In de keuken</i>	4
<i>In de gang/hal</i>	5
<i>In de woonkamer</i>	5
<i>In badkamer/toilet</i>	5
<i>In de slaap/kinderkamer</i>	6
<i>Op het balkon</i>	6
<i>In de tuin</i>	6
<i>Bergruimte</i>	7
Protocol Hygiëne	8
<i>Ventileren van de woning</i>	10
<i>Meer informatie</i>	12
Babyvoeding	12
<i>Handelswijze</i>	13
Protocol Wiegendood	14
<i>Wat te doen als u het niet vertrouwt:</i>	14
Protocol Ongeval	15
<i>Vallen</i>	15
<i>Brandwonden</i>	15
<i>Het kind wordt ziek bij de gastouder</i>	17
<i>Medische handelingen</i>	18
Verskillende kinderziektes	22
<i>Spruw</i>	22
<i>Luieruitslag</i>	22
<i>Rodehond</i>	23
<i>Mazelen</i>	24
<i>Bof</i>	25
<i>RS- Virus</i>	26
<i>Waterpokken</i>	26
<i>Diarree</i>	27
<i>Vergiftiging</i>	28
Giftige planten	32
<i>Taxus baccata</i>	32
<i>Goudenregen</i>	33

Protocol Veiligheid in en om het huis

Om de veiligheid van de opvang te waarborgen heeft Gastouderbureau Mellebie een protocol ontwikkeld ten opzichte van gastouderopvang. Dit zijn een de eisen die zij stelt aan de woning waar de kinderen worden opgevangen.

De trap

- Er zijn voor alle trappen, zowel boven als beneden in de woning traphekjes aangebracht.
- Kleine kinderen mogen niet zonder begeleiding de trap op en af.
- Balustrade met een spijlfstand groter dan 10 cm dient te worden afgeschermd of vervangen door een type met een spijlfstand van 10 cm of minder.
- Speelgoed wordt na gebruik opgeruimd om struikelen over speelgoed te voorkomen.
- De kapstokhaak wordt hoog geplaatst of wanneer kinderkapstok laag hangt moet een botsing zoveel mogelijk voorkomen worden. Ook kunnen de haken worden afgeschermd met een plank.
- Deuren met laagdoorlopende ruiten vormen gevaar doordat het kind er doorheen kan vallen. Om deze reden moet het glas worden vervangen door veiligheidsglas, of stickers geplakt om de ruit te markeren, of kan veiligheidsfolie of een balk of plank worden geplaatst.
- Wanneer de radiatoren heet kunnen worden als het kind in huis is dient de radiator afgeschermd te worden door gaatjesboard, dan wel te zorgen dat het kind niet gemakkelijk bij de radiator kan komen.
- Bij de opvang van een kind jonger dan zes jaar dient de voordeur afgesloten te worden om te voorkomen dat het kind zelfstandig naar buiten kan gaan.
- De hal/gang moet vrij zijn van voorwerpen als een kinderwagen of een stofzuiger. Dit in verband met blokkade tijdens een brand, zowel voor de gastouder en de kinderen als voor de brandweer.
- Indien het huis een etagewoning is welke niet met een lift te bereiken is, kunnen slechts twee baby's van 6 weken tot twee jaar worden opgevangen, te weten één baby van 6 weken tot 1 jaar en één baby van 1 jaar tot 2 jaar.
- Ramen kunnen niet door kinderen geopend worden, bijvoorbeeld door middel van beveiligers; er mogen geen krukjes of stoeltjes onder of in de buurt staan.
- Deurspleetbeveiligers worden dringend geadviseerd om te voorkomen dat vingers tussen de deur bekneld raken. Indien niet aanwezig dan dient middels toezicht te worden voorkomen dat vingers bekneld kunnen raken.
- Rookmelders zijn verplicht. Indien niet aanwezig dient de gastouder alert te zijn op rook.
- Medicijnen en sigaretten zijn opgeborgen op een plaats die voor kinderen niet bereikbaar is.

- Er liggen geen kleine voorwerpen zoals lego of kraaltjes binnen handbereik van kleine kinderen om te voorkomen dat deze kleine voorwerpen in mond of neus gestopt worden.
- Er wordt gebruik gemaakt van goedgekeurd en erkend speelgoed dat voldoet aan de veiligheidsnormen.
- Er slingeren geen plasticzakken rond om o.a. verstikkingsgevaar te voorkomen.
- Losliggende matten of kleden hebben een antisliplaag.
- Stopcontacten zijn beveiligd met stopcontact beveiligers.
- Elektrische snoeren zijn veilig afgeschermd.
- Er staan geen giftige planten in de ruimte waar het kind kan komen (o.a. diffebachia/azalea/kerstster/monnikskap/taxus/zaad van de gouden regen).
- Meubilair wordt regelmatig gecontroleerd op aanwezigheid van splinters.
- Babymeubilair wordt op de juiste wijze gebruikt, aangepast aan de leeftijd van het kind. Dat betekent onder meer dat een babybedje en box op de juiste hoogte worden gesteld.
- Alle ruimten zijn voldoende verlicht om struikelen te voorkomen.
- Kinderen worden onder de oksels opgetild. En niet aan de handen.
- Beschadigd hout moet worden gerepareerd om splinters te voorkomen. Beschadigd glas moet worden verwijderd om te voorkomen dat kinderen zich snijden.

In de keuken

- Onderhoudsproducten zoals bleekmiddel, afwas- en schoonmaakmiddelen, lijm enz. staan veilig opgeborgen, bijvoorbeeld door aangebrachte kindersloten.
- Lucifers zijn veilig opgeborgen.
- Er staan geen stoeltjes of krukjes of trapjes waarmee kinderen bij schoonmaakmiddelen, lijm en brandstoffen kunnen.
- Tabak en alcoholische dranken, medicijnen en cosmetica staan veilig opgeborgen.
- Ontgeurders hangen of staan buiten het bereik van kinderen. 6. Laden waarin gevaarlijke voorwerpen liggen (messen/lucifers) kunnen niet door kinderen worden geopend, bijvoorbeeld door aangebrachte kindersloten.
- Elektrische apparaten staan zodanig dat kinderen ze zelf niet kunnen aanzetten.
- Het fornuis is veilig bijvoorbeeld door een aangebracht fornuisrekje en de ovendeur is, indien in gebruik, afgeschermd.

- Steelpannetjes steken niet over de rand van het fornuis.
- Warme dranken worden alleen op een hoge tafel genuttigd.

In de gang/hal

- Indien van toepassing: de kelderdeur is op slot.
- Badkamer en toilet kunnen van buiten worden geopend.

In de woonkamer

- Drank en rookwaren zijn onbereikbaar voor kinderen.
- Indien van toepassing: er staat een vonkenscherm voor de haard.
- Beklimbare kasten staan vast aan de muur.
- Er zijn stoothoekjes op alle scherpe punten van bijvoorbeeld tafels, aangebracht.
- Indien een tafelkleed wordt gebruikt, kan deze niet van de tafel getrokken worden.
- De bodem van de babybox wordt laag gezet zodra een kind kan zitten.
- De kinderstoel moet veilig zijn en het kind moet vastgemaakt kunnen worden.

In badkamer/toilet

- Het medicijnkastje bevat een kinderslot of hangt buiten bereik van kinderen.
- Er zit antislip materiaal op de bodem van de douche of bad.
- De gastouder ziet er op toe dat het kind niet uitglijdt.
- Middelen zoals cosmetica, zeep, shampoo, scheermesjes en andere scherpe voorwerpen zijn buiten bereik van kinderen opgeborgen.
- De heetwaterkraan is beveiligd tegen (onbedoeld) opendraaien.
- Een klein kind wordt nooit alleen in bad of in de badkamer gelaten.
- In de toilet worden geen toiletblokjes gebruikt of de klink van de deur wordt aangebracht op 1.50m

- Er wordt niet schoongemaakt op een tijdstip dat de gastkinderen aanwezig zijn.

In de slaap/kinderkamer

- De plaats waar het kind wordt verschoond is zodanig dat de gastouder overal bij kan, maar de baby/het kind niet van de aankleedtafel kan pakken.
- Wanneer gebruik gemaakt wordt van een aankleedtafel is deze stevig en wordt het kind ten alle tijden belemmerd om van de tafel af te draaien.
- Het kinderbed staat ver genoeg van het raam, de radiator en het gordijn(koord).
- De afstand tussen de spijlen van het kinderbed is tussen de 4 – 6.5 cm.
- De bodem van het babyledikant wordt laag gezet wanneer een kind kan zitten. 6. In het ledikant liggen geen knuffels en speelgoed die als opstapje kunnen worden gebruikt om uit bed te klimmen.

Op het balkon

- Er staat geen (mogelijk) klimmateriaal (bijvoorbeeld krukjes, tafeltjes).
- De kinderen blijven altijd onder toezicht van een volwassene op het balkon.
- De afstand tussen de spijlen is zodanig dat de kinderen er niet tussen door passen.

In de tuin

- Speeltoestellen voldoen aan de veiligheidsnormen en staan op een zachter ondergrond, tot minimaal 1,5m rondom het speeltoestel.
- De tuin kan worden afgesloten.
- (Tuin)gereedschap is veilig opgeborgen.
- Een eventuele vijver is voldoende afgeschermd tijdens de opvang van een kind jonger dan zes jaar of ouder indien het kind geen zwemdiploma heeft, bijvoorbeeld met een hekje.
- Er liggen zachte tegels of er ligt gras onder de schommel.
- Indien van toepassing: de schuurdeur is op slot.
- Er staan geen giftige struiken in de tuin ofwel giftige struiken zijn onbereikbaar voor het kind.

- Kinderen wordt geleerd om goed op te letten wanneer zij rennen/spelen.

Berguimte

- Kinderen moet worden belet om in de wasmachine of droger te kruipen.

Protocol Hygiëne

Persoonlijke hygiëne

De handen worden regelmatig door de gastouder gewassen met vloeibare desinfecterend zeep, in ieder geval:

- Na toiletbezoek.
- Na verschonen van een kind.
- Na helpen kind op potje of toilet.
- Voor het eten, drinken of bereiden van voedsel,
- Hoesten, niezen en snuiten.hun

Handen moeten gewassen worden na!

- Hoesten, niezen of snuiten;
- Buiten spelen, spelen in de zandbak;
- Toiletgebruik;
- Verschonen van een kind;
- Contact met lichaamsvochten zoals, traanvocht, speeksel, snot, braaksel, urine, ontlasting, bloed;
- Schoonmaakwerkzaamheden;
- Na het eten worden de kinderen gewassen met voor iedere kind aparte schone washandjes of natte doekjes.
- Kinderen wordt geleerd om de handen te wassen na toiletbezoek en voor het eten.
- De ruimte waar de baby wordt verschoond wordt na elke verschoning goed schoongemaakt.
- Handdoeken, theedoeken en vaatdoekjes worden dagelijks vervangen.
- Kinderen wordt geleerd dat speelgoed niet wordt meegenomen naar het toilet i.v.m. verspreiding ziektekiemen.
- Ieder kind maakt gebruik van eigen beker, bord en bestek.
- Ieder kind dat bij de gastouder slaapt heeft eigen beddengoed, om kans op besmetting met andermans ziektekiemen te voorkomen.

Keuken

- De koelkast wordt minimaal één keer per twee weken schoon gemaakt.
- Laat loden leidingen vervangen of gebruik flessenwater met een laag natriumgehalte.
- De temperatuur in de koelkast mag niet hoger worden dan 4oC, om deze reden moet de koelkast zijn voorzien van een thermometer.
- Bij ijsafzetting wordt de koelkast ontdooid.
- De vriesruimte moet een temperatuur van –18 tot -20oC hebben.
- Voor verpakte voedingsmiddelen moet goed worden gelet op de uiterste gebruiksdatum.

Indien gekookt wordt in aanwezigheid van de kinderen moeten een aantal veiligheidsmaatregelen in acht worden genomen:

- Plaats een fornuisrekje.
- Stelen naar achteren laten wijzen tijdens het koken.
- Zoveel mogelijk de achterste pitten gebruiken.
- Plaats een ovenruitbeschermer.
- Zorg dat kinderen niet bij de waterkoker kunnen.
- Geen opstapjes of krukjes in de keuken plaatsen.
- Lucifers en aanstekers opbergen op een onbereikbare plaats voor kinderen.

Speelgoed

- Speelgoed wordt regelmatig gereinigd: stoffen speelgoed en verkleedkleden worden gewassen, plastic en houten speelgoed wordt met een vochtige doek afgenomen.
- Er wordt alleen gebruik gemaakt van speelgoed dat voldoet aan de veiligheidsnormen.

Hygiëne verblijfsruimte(s)

- Reinig vloer en meubilair dagelijks, liefst op momenten dat er geen kinderen zijn.
- Reinig de hoger gelegen oppervlakken wekelijks.
- Reinig verticale oppervlakken maandelijks.
- Besteed bij meubilair op poten extra aandacht aan een goede schoonmaak onder het

meubelstuk.

- Gebruik geen verf, vlekkenwater of boenwas, spuitbussen, wasbenzine, terpentine, verfabijtmiddelen of andere chemicaliën met oplosmiddelen waar kinderen bij zijn.
- Gebruik geen sterk geurende producten, kies ook reinigingsmiddelen met zo weinig mogelijk geur.
- Voorkom onnodig lawaaioverlast door een televisie of radio alleen gericht te gebruiken.
- Kies planten/bloemen die allergeen arm zijn.
- Verschoon potgrond jaarlijks.

Ventileren van de woning

In veel woningen is de kwaliteit van de binnenlucht ondermaats

- Van alle woningen heeft 80% een schadelijke concentratie huisstofmijt, 18% vochtplekken en 17% zichtbare schimmels;
- In 50% van alle woningen is bij de aanwezigheid van personen een deel van de dag de binnenlucht van onvoldoende kwaliteit.

Dit blijkt uit een onderzoek van TNO. Gemiddeld brengen mensen 70% van hun tijd door in hun woning.

Een slechte binnenlucht kan ernstige gezondheidsproblemen veroorzaken.

Mensen met een luchtwegaandoening (als astma en bronchitus) en allergieën kunnen allerlei klachten krijgen door een slechte lucht in huis. Bijvoorbeeld: benuawdheid, hoesten, hoofdpijn of chronische verkoudheid.

Maar ook gezonde mensen – en met name kinderen en ouderen lopen hierdoor risico's. De kans op astma klachten neemt met een factor van 1.5 tot 3,5 toe als kinderen in een vochtig huis opgroeien.

Vocht is de grote boosdoener

Gezondheidsproblemen ontstaan onder andere door schimmels en huisstofmijten. Deze gedijen bij uitstek in een vochtige omgeving. Daarom is vocht dan ook de grote boosdoener voor een ongezond binnenklimaat.

Op allerlei manieren komt er vocht in de woning:

- Dor koken, douchen en stoken;
- Er kan vocht optrekken uit de kruipruimte onder het huis;
- Nieuwbouwhuizen verliezen in de beginjaren veel bouwvocht, soms wel

vierduizend liter per jaar;

- Door uitademen en transpiratie van ons lichaam;
- Van buiten: door bijvoorbeeld lekkages of doorslaande muren.

Vochtoverlast ruik je en zie je. Er is sprake van vochtoverlast:

- Als ruiten lang beslagen blijven;
- Er een bedompte lucht in huis hangt;
- Er schimmelplekken op de muur zitten;
- Verf afbladdert

Goed ventileren is 24 uur per dag ventileren.

Om vocht en allerlei dit kan door altijd de ventilatieroosters in de ramen licht open te hebben, of het raam op een klein kiertje te hebben.

Ventileren en energie besparen gaan samen

Veel huizen zijn tegenwoordig goed geïsoleerd. Dat vraagt juist om goede ventilatievoorzieningen en dag en nacht ventileren. Anders blijven vocht en schadelijke stoffen binnen hangen.

Door 24 uur per dag te ventileren verbruik je niet automatisch meer energie. Vooral vochtige woningen kosten veel energie om te verwarmen. Een woning met een goed geventileerde – en daarmee droge- binnenlucht krijg je sneller warm. En dat scheelt in de portomonnee.

Tips voor een gezonde binnenlucht

- Houd ventilatieroosters en – schuiven boven de ramen altijd licht geopend. Maak de ventilatieroosters eens per jaar schoon met de stofzuiger, zowel aan de binnen- als buitenkant;
- Heeft u geen ventilatieroosters? Zet dan altijd het raam op en kiertje;
- Indien aanwezig: hou altijd het (mechanische) ventilatiesysteem aan;
- Doe bij het koken de afzuigkap aan en laat deze tot een uur daarna aanstaan. Zo kan het overtollig vocht naar buiten. Reinig de afzuigkap regelmatig.
- Vervang regelmatig stofzuigerzakken en het filter in de stofzuiger;
- Controleer of de ventilatieroosters in de gevel nog open zijn. Deze zorgen ervoor dat de kruipruimte en de spouwmuren droog blijven;
- Als er meerdere mensen in huis aanwezig zijn, zorg dan voor meer ventilatie.

Voordelen 24 uur per dag ventilatie

Het voortdurend verversen van de binnenlucht:

- Is goed voor de gezondheid omdat schimmels en huisstofmijt minder kans krijgen;
- Verhoogt de kwaliteit van de woning en het wooncomfort omdat vocht minder de kans krijgt;
- Bespaart stookkosten omdat de droge lucht sneller te verwarmen is dan vochtige lucht.

Meer informatie

Zie het dossier ventilatie op de website van VROM met onder andere een interactieve ventilatietest, veelgestelde vragen en downloaden publicaties: www.vromnl/ventileren

Neem contact op met postbus 51 informatielijn, telefoon: 0800 – 8051 (gratis)

Babyvoeding

Moedermelk

- Moedermelk mag uitsluitend aan het eigen kind worden gegeven. Op de flesjes moet staan op welke datum de melk gekolfd is.
- Moedermelk moet óf binnen 48 uur gebruikt worden en mag dan in de koelkast worden bewaard (bijvoorkeur niet in de deur van de koelkast), óf moet direct worden ingevroren. De periode waarover ingevroren moedermelk kan worden bewaard is afhankelijk van het type vriesruimte (** 2 weken, *** 3 maanden).
- Ingevroren melk wordt ontdooid in de koelkast of eventueel in de magnetron. Vers ingevroren moedermelk is na het ontdooien maximaal 48 uur houdbaar. Eenmaal ontdooid moedermelk mag niet meer opnieuw worden ingevroren.
- Voor iedere voeding moet een nieuwe gesteriliseerde speen worden gebruikt.
- Moedermelk kan het best worden opgewarmd in de magnetron. Indien een flessenwarmer wordt gebruikt moet deze na ieder gebruik worden gelegegd, gereinigd en gedroogd.

Kant-en-klare Kunstvoeding

- Flesjes en spenen moeten voor gebruik worden gesteriliseerd.
- Restanten kunstvoeding kunnen niet worden bewaard.
- Kant-en-klare kunstvoeding kan het best worden opgewarmd in de magnetron. Indien een flessenwarmer wordt gebruikt moet deze na ieder gebruik worden gelegegd, gereinigd en gedroogd.

Kunstvoeding in poedervorm

- Blikken poeder moeten droog en afgesloten worden bewaard.
- Flessen en spenen moeten voor gebruik worden gesteriliseerd. Restanten kunstvoeding kunnen niet worden bewaard.
- Bereide kunstvoeding moet direct worden gebruikt en dus niet worden bereid voor de hele dag.
- Kunstvoeding kan het best worden opgewarmd in de magnetron. Indien een flessenwarmer wordt gebruikt moet deze na ieder gebruik worden gelegegd, gereinigd en gedroogd.

Handelswijze

- 1) Was je handen goed
- 2) Maak de zuigfles en speen goed schoon (1 keer per dag 3 minuten uitkoken).
- 3) Doe de voorgeschreven hoeveelheid water in de zuigfles.
- 4) Maak het water handwarm (ca. 40 graden C) met de magnetron of de flessenwarmer.
- 5) Gebruik altijd het bijgevoegde maatschepje. Haal het schepje losjes door het poeder en strijk het overtollige poeder af met de achterkant van een schoon mes.
- 6) Strooi het aantal voorgeschreven maatschepjes poeder op het water in de zuigfles. De verhouding: 30 ml water + 1 afgestreken maatschepje.
- 7) Draai de dop op de zuigfles en zwenk de fles tot het poeder is opgelost. 13. Controleer de temperatuur altijd op de binnenkant van je pols, voordat je de voeding geeft. (bron uitleg bereiden kunstvoeding: www.friso.nl)

Uitkoken van flessen en spenen

Na het afwassen van flessen en spenen kan er altijd onzichtbare resten in de fles of speen achter blijven. Flessen en spenen moeten daarom ook uitgekookt worden in een pan met kokend water, of gestirilliseerd in een daarvoor bestemde stirillisator die je in de magnetron kunt laten destilleren.

Afspraken t.a.v. de voeding

- De gastouder en de ouder(s) maken afspraken over de voeding, waarbij in ieder geval aan bod komt wel/niet snoepen, broodbeleg en eventuele voedselallergieën.

Protocol Wiegendood

Wiegendood is de benaming van de onverklaarbare dood van baby's, die in hun wieg worden gevonden. Sinds de 80er jaren is er veel onderzoek naar wiegendood gedaan. Het aantal gevallen is inmiddels drastisch gedaald, met name doordat men ontdekt heeft dat veel babies die overleden zijn aan wiegendood op hun buik lagen. Op basis van onderzoeken zijn een aantal risico-factoren benoemd zoals buikligging, roken in de omgeving van het kind en gebruik van een dekbedje. De volgende maatregelen zullen helpen om het risico op wiegendood te verkleinen:

- 1) Laat een baby altijd op zijn/haar rug slapen. Wanneer een ouder toch wil dat het kind op de buik wordt gelegd is het van belang dat de ouder hiervoor een schriftelijke verklaring aflegt.
- 2) Gebruik geen dekbedje, liever een slaapzak of wollen of katoenen dekens.
- 3) Zorg dat het gezichtje niet bedekt is.
- 4) Maak het bedje 'kort' op om te voorkomen dat een kind te diep onder het dekentje komt en daardoor mogelijk een tekort aan zuurstof krijgt.
- 5) Het matras dient met een katoenen tijk overtrokken te zijn, het gebruik van zeiltjes is uit den boze, evenals het gebruik van een katoenen luier aan het hoofdeinde.
- 6) Rook niet in de omgeving van het kind.
- 7) De temperatuur van de kamer waar het kindje slaapt moet ongeveer 18 graden zijn.
- 8) Indien de temperatuur in de slaapkamer lager is dan 18 graden kan er gebruik gemaakt worden van een wiegdekentje. Wanneer de temperatuur hoger is dan 18 graden wordt het kind te slapen gelegd in een zomerslaapzakje en eventueel met het dekenhoesje.
- 9) Controleer regelmatig het slaappgedrag van de baby.
- 10) Zorg voor veilige knuffels en veilige kleding; geen koordjes/strikjes, ook geen spenenkoordjes.
- 11) Leg het bedje open na het slaapje om het te luchten.
- 12) Ventileer de babykamer regelmatig.

Wat te doen als u het niet vertrouwt:

- Waarschuw de huisarts
- Waarschuw de ouders en gastouderbureau Mellebie

Protocol Ongeval

Er zijn verschillende ongevallen en ongelukjes mogelijk. Hier volgt een kleine opsomming van een aantal ongevallen, hoe deze te herkennen, en hoe deze te behandelen.

Vallen

Het kind valt van een stoel, trap, tafel, kommode etc.

- Raak niet in paniek.
- Blijft het kind liggen en huilt het niet: laat het kind zo liggen en waarschuw direct uw huisarts.
- Huilt het kind: praat tegen hem/haar.
- Als het kind kan praten vraag hoe het heet en waar hij/zij is. Is het kind daar te jong voor, kijk hoe het reageert op uw stem.
- Na een grote val hebben kinderen vaak behoefte aan slapen. Laat het kind slapen, maar maak het kind elk uur wakker en vraag steeds hoe het heet en waar het is of kijk of het reageert op uw stem.

Uiteraard blijft de stelregel: als u het niet vertrouwt, raadpleeg uw huisarts en informeer de ouders.

Brandwonden

Ondanks al de maatregelen die genomen zijn, kan een kind toch een brandwond oplopen.

De allereerste hulp is zacht stromend lauw leidingwater: minimal 10 tot 15 minuten onder een zwakke stroom (20*) zacht omdat de blaren niet mogen beschadigen. Hierdoor worden de warmte geleiding naar de diepere weefsels en de pijn verminderd. Tot een uur na de verbranding is koelen zinvol. Houd het kind zo vast dat het zelf niet aan de brandwonden kan komen in verband met infectie gevaar en beschadigen van de blaren. Kleed het kind niet uit, maar laat dat over aan het ziekenhuis of de dokter.

Open eventuele blaren niet, prik ze ook niet door.

Let op:

Een kind die een luier draagt indien het mogelijk is deze zo snel mogelijk verwijderen!

Smeer de wond niet in met welke zalf dan ook. Indien u het niet vertrouwt:

- informeer bij uw huisarts of eerste hulp hoe te handelen.
- informeer de ouders en gastouderbureau Mellebie

Oververhitting ('zonnesteek')

Oververhitting kan optreden bij warm en vochtig weer. Het lichaam van het kind raakt oververhit, bijvoorbeeld doordat het kind op een zoning en windvrij plaatsje spelt, doordat het te warm gekleed is of doordat het kind in een auto zit die in de zon staat. Bij gastouderbureau De Mellebie raden wij dan ook aan om tussen 12.00 en 15.00 uur middag's de zon zoveel mogelijk te vermijden.

Verschijnselen

- De temperatuur van het kind is opgelopen tot boven de 38°C
- Het kind is huilerig en wil niet of slecht drinken.
- De huid is rood en voelt warm aan.
- Het kind heeft een verminderd bewustzijn.
- Soms kan het kind braken en klagen over misselijkheid.
- Het kind heeft dorst, plast weinig donkere urine en heeft een snelle ademhaling.

Doen:

- Bij een temperatuur van 38°C of hoger het kind onbedekt uit de zon laten liggen en dun kleden.
- Bij een temperatuur hoger dan 39°C het kind deppen met lauw water aan de polsen, enkels en het gezicht en dun kleden.
- Regelmatig de temperatuur opnemen om te beoordelen of deze omlaag gaat.
- Het kind goed laten drinken indien het bij bewustzijn is.
- Raadpleeg een arts als de temperatuur niet daalt of het kind niet wil drinken.
- Wanneer het kind een verminderd bewustzijn heeft, 112 bellen, de ouders, en het gastouderbureau.
- Door het kind regelmatig met een hoge factor zonnebrandmelk (10 en hoger) in te smeren.
- Bedek het lichaam van het kind zoveel mogelijk en zet een hoedje of pet op ter bescherming

In tegenstelling tot koorts heeft oververhitting een uitwendige oorzaak. Paracetamol is daarom niet de eerste optie. U zult het kind langzaam moeten laten afkoelen en goed moeten laten drinken. Eventueel kunt u het kind ORS laten drinken.

Inslikken van voorwerpen

Baby's en kleine kinderen stoppen kleine voorwerpen in hun mond. De meeste dingen die ze inslikken passeren zonder problemen de slokdarm en maag. Het spreekt voor zich dat u direct uw huisarts inschakelt op het moment dat het kind gaat braken of buikpijn krijgt.

Bel in noodgevallen 112 en informeer de ouders.

Tijdens de opvang kan het gebeuren dat een kind ziek wordt. Ook kan het zo zijn dat de ouders de gastouder verzoeken om medicijnen toe te dienen. In dit protocol geeft gastouderbureau Mellebie een handreiking voor het omgaan met deze situaties.

Er zijn drie situaties te onderscheiden: Het kind wordt ziek bij de gastouder. Het verstrekken van medicijnen op verzoek. Medische handelingen.

Het kind wordt ziek bij de gastouder

Een kind dat ziek is, is in een rustige omgeving het beste af. Een ziek kind kan niet de aandacht krijgen die het nodig heeft, zonder dat dit ten koste gaat van het gastgezin. Daarnaast dient de gastouder te voorkomen dat andere kinderen besmet raken in geval van een besmettelijke ziekte. Als een kind overdag ziek wordt, worden de ouders op de hoogte gebracht. Zolang de gastouder denkt de verantwoording aan te kunnen, zal het zieke kind, in overleg met de ouder, die dag bij de gastouder blijven. In zijn algemeenheid is de gastouder niet deskundig om een juiste diagnose te stellen, voor wat betreft het al of niet geven van bijvoorbeeld paracetamol. De gastouder moet hiervoor dus altijd toestemming aan de ouder vragen. In de volgende gevallen adviseert Gastouderbureau Mellebie de ouder het zieke kind meteen op te halen:

- Bij hoge koorts.
- Wanneer het kind zich niet meer kan handhaven in het gastgezin. • Bij toename van pijn.
- Bij verandering van houding (bijvoorbeeld in elkaar krimpen).
- Bij verandering van de huid (bijvoorbeeld erg bleke of hoogrode kleur).
- Verandering van gedrag (bijvoorbeeld onrust, afnemen van alertheid).

Wanneer de gastouder de ouder niet kan bereiken of wanneer de situatie erom vraagt kan de gastouder direct contact opnemen met de huisarts van het kind. In noodgevallen belt de gastouder met de alarmcentrale via telefoonnummer 112. Uiteraard informeert de ouder de gastouder altijd volledig over de gezondheidstoestand van het kind. Ook wanneer een kind gevaccineerd is, wordt de gastouder hiervan op de hoogte gesteld.

Bereikbaarheid

Het is belangrijk dat de ouder zorgt dat de gastouders altijd in het bezit zijn van de juiste telefoonnummers, van de ouder(s) en van de huisarts.

Algemene voorzorgsmaatregelen:

- Let op goede handhygiëne bij wondverzorging of insmeren met crème of zalf.
- Gebruik bij voorkeur geen potjes crème, maar tubes of wegwerpflacons, hierdoor neemt de kans op besmetting af.
- Draag wegwerphandschoenen bij elk contact met bloed, wondvocht of lichaamsvochten die zichtbaar met bloed zijn vermengd.

- Was met bloed bevulde kleding en linnengoed op 60oC. • Een koortsthermometer wordt na gebruik gereinigd met water en zeep. Desinfecteer de thermometer voor en na gebruik met alcohol 70%.

Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens de opvanguren. Zoals bijvoorbeeld puffjes voor astma, antibiotica of zetpillen bij toevallen.

Ouders vragen dan de gastouder om deze middelen te verstrekken. In deze situatie is de toestemming van de ouders gegeven. Gastouderbureau Mellebie verzoekt gastouders en ouders om deze toestemming schriftelijk vast te leggen middels de 'verklaring medicijnverstrekking'. Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden.

In de verklaring medicijnverstrekking kan daarom schriftelijk vast worden gelegd om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze.

Enkele praktische adviezen:

- Neem het medicijn alleen in ontvangst wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het betreffende kind. • Lees goed de bijsluiter zodat u op de hoogte bent van eventuele bijwerkingen van het medicijn.
- Noteer, per keer, op een aftekenlijst dat u het betreffende medicijn aan het betreffende kind gegeven heeft.

Mocht de situatie zich voordoen dat een kind niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn bel dan direct met de huisarts of specialist in het ziekenhuis.

Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112.

Zorg in alle gevallen dat u alle relevante gegevens bij de hand hebt, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en/of specialist van het kind, het medicijn dat is toegediend, welke reacties het kind vertoont (eventueel welke fout is gemaakt).

Medische handelingen

In hoog uitzonderlijke gevallen zal een ouder aan een gastouder vragen om handelingen te verrichten die vallen onder medisch handelen. Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding of het meten van de bloedsuikerspiegel bij suikerpatiënten door middel van een vingerprikje.

Dit zijn handelingen die volgens de wet alleen door erkend opgeleide beroepsbeoefenaren zoals artsen en verpleegkundigen mogen worden uitgevoerd. Deze voorbehouden handelingen zijn in de wet omschreven omdat ze schade aan de patiënt kunnen toebrengen wanneer ze niet deskundig worden uitgevoerd. In principe mogen deze handelingen niet worden uitgevoerd door de gastouders.

In zeer speciale gevallen kan hierop een uitzondering worden gemaakt in overleg met het gastouderbureau en de huisarts van het kind.

Richtlijnen hoe te handelen bij een calamiteit ten gevolge van het toedienen van medicijnen aan een kind

- Laat het kind niet alleen. Probeer rustig te blijven. Observeer het kind goed en probeer het gerust te stellen.
- Waarschuw een volwassene voor bij stand (of laat één van de kinderen een volwassene ophalen, waarbij u duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen).
- Bel direct de huisarts en/of de specialist van het kind.
- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112. Geef door naar aanleiding van welk medicijn of 'medische' handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan (eventueel welke fout is gemaakt). Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt (of laat ze direct door iemand opzoeken) zoals:
 - Naam van het kind
 - Geboortedatum
 - Adres
 - Telefoonnummer van ouders en/of andere, door de ouders aangewezen, persoon
 - Naam en telefoonnummer van huisarts/specialist
 - Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn

Bel de ouders (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen persoon):

- Leg duidelijk uit wat er gebeurd is.
- Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd.
- In geval van opname, geef door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan.

Bij het opstellen van dit protocol heeft Gastouderbureau Mellebie onder meer gebruik gemaakt van het Protocol medicijnverstrekking en medische handelingen op basisscholen van de GGD, april 2003 en van de methode Gezondheidsmanagement van het LCHV (Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid).

Wanneer is een kind ziek?

Als een kind ziek is, is er vaak een proces aan vooraf gegaan waarin het kind vage klachten had. Vaak zijn het klachten die u niet direct in verband brengt met een ziekte, bijvoorbeeld prikkelbaarheid.

Kinderen, in het bijzonder jonge kinderen, kunnen hun 'ziek zijn', gevoelens van onwel zijn en pijn, niet onder woorden brengen. Het kind zal dus op een andere wijze kenbaar maken dat het niet in orde is. U als gastouder kunt deze verschijnselen waar nemen. De verschijnselen van het 'ziek zijn' en de wijze van uiten daarvan, zijn sterk afhankelijk van de leeftijd van een kind en de aard van de ziekte. De meest herkenbare vorm waarin u kan aannemen dat een kind ziek is, is als het kind een temperatuur stijging heeft 'koorts'.

Verschiilnde vormen van temperatuurverschillen zijn

Koude rilling

Een koude rilling kan ontstaan bij een snelle stijging van de temperatuur. Dit kenmerkt zich door rillen en klappertanden. Het gaat hierbij om een heftige vorm van rillen, geen rillen zoals bij kou.

- Verschijnselen
- Rillen en klappertanden

Doen

Huisarts waarschuwen. De ouders en het gastouderbureau.

Stuipen (koortsstuipen)

Koortsstuipen kunnen ontstaan wanneer de de temperatuur snel stijgt. Niet elk kind met een snelle stijging van de temperatuur krijgt koortsstuipen.

Verschijnselen

- Het kind maakt schokkende bewegingen met de armen en/of benen of met het gehele lichaam.
- Het kind kwijlt en rolt met de ogen.
- Het kind maakt smakbewegingen met de mond
- Het kind trekt wit weg en is niet aanspreekbaar

Bij ernstige stuipen valt het kind op de grond, blijft even verstart liggen, de lippen worden blauw, er komt schuim op de mond, de kaken zijn op elkaar geklemd en vaak plast het kind. Daarna treden schokken op in het gehele lichaam. Nadat de schokken over zijn valt het kind in een diepe slaap.

Doen

Observeer de ademhaling en houd de ademweg vrij.

Zorg dat het kind zich niet bezeert, bijvoorbeeld door een kussen onder het hoofd te leggen en harde voorwerpen weg te halen.

Na de stuip het kind in een stabiele zijligging leggen. Bij het jonge kind het hoofd op zij

draaien.

Zorg voor professionele hulp.

Niet doen

- De bewegingen van armen en benen proberen tegen te houden (dit kan leiden tot letsels).
- Koud water over het kind gooien om het bij te brengen.
- Proberen nog iets in de mond te stoppen ter voorkoming van bijten op de tong.

Weten

Een kind dat stuipen heeft is een angsaanjagend gezicht, maar meestal treedt geen blijvend letsel op. u kunt een stuip niet stoppen. Dit gebeurt meestal spontaan binnen 5 minuten, zo niet dank aan er sprake zijn van iets anders. Koortsstuipen kunnen optreden bij kinderen van 3 maanden tot ongeveer 5 jaar, bij plotselinge stijgende koorts.

Onderkoeling

Onderkoeling treedt op bij verlaging van de lichaamstemperatuur, bijvoorbeeld nadat het kind te water is geraakt, te veel inspanning heeft geleverd bij slechte weersomstandigheden (schaatsen, skaten), of in een te koude kamer verblijft.

Verschijnselen

- De temperatuur is lager dan 36°C.
- De huid van het kind is bleek en vertoont soms blauwe vlekken.
- Het kind is suf en beweegt zich traag.
- Het drinken gaat moeizaam.
- Baby's kunnen nog niet rillen. Soms is er een blauwe verkleuring rond de mond te zien.
- Soms is het kind bewusteloos.

Doen

- Het kind voorzichtig opwarmen met bijvoorbeeld dekens.
- Regelmatig (rectaal) temperatuur opnemen om oververhitting te voorkomen.
- Het kind iets lauwwarms te drinken geven, tenzij het een verminderd bewustzijn heeft of bewusteloos is.
- Bij ernstige onderkoeling zorgen dat het kind niet verder afkoelt en professionele hulp inschakelen, de ouders en het gastouderbureau

Niet doen

- Een kind dat bewustzijnsdaling vertoont laten drinken.
- Het kind opwarmen met hete kruiken.

Verschillende kinderziektes

Spruw

Spruw is een aandoening die regelmatig voorkomt bij zieke zuigelingen. Meestal is het verminderen van de weerstand de oorzaak. Ook bij kinderen die antibiotica krijgen is de kans op spruw vergroot.

Verschijnselen

- Wit beslag op het felrode en pijnlijke mondslijmvlies (grotere en kleinere stippen), die niet met een nat gaasje te verwijderen zijn.
- Soms uitbreiding via het maagdarmkanaal naar het gebied dat door de luier wordt bedekt (billen en anua).
- Slecht drinken door pijn bij het slikken en zuigen.
- Snel bloeden van de plekjes in de mond (bij aanraken).

Doen

- Maak de mond van de zuigeling, na elke voeding, goed schoon met gekookt, afgekoeld water
- Kook spenen regelmatig uit om verspreiding te voorkomen.
- Druppel de mond met suikervrije bosbessensap
- Raadpleeg eventueel de huisarts wanneer er na enkele dagen geen verbetering optreedt en overleg met de ouders en het gastouderbureau.

Weten

De verwekker van spruw is een schimmel. De besmetting van spruw is een zogenaamde contactinfectie via het mondslijmvlies. Gedurende de gehele periode van het aanwezig zijn van witte plekjes is de aandoening besmettelijk. Met een zorgvuldige verzorging is de aandoening binnen enkele dagen verdwenen. Is dit niet het geval dan dient u de huisarts te raadplegen.

Luieruitslag

Luieruitslag is er in vele vormen en kan verschillende oorzaken hebben. Zo kan luieruitslag en kapotte billetejes ontstaan bij ernstige diarree, te lang in een natte luier liggen, verandering van voeding, overgevoeligheid voor wasmiddel en het krijgen van tandjes.

Verschijnselen

- Rode, soms kapotte huid.
- Pijn, vooral bij het urineren of ontlasting
- Soms blaasjes met kleine puskopjes.
- Het kind is vaak huilerig

Doen

- Wissel vaak de luier
- Laat, indien mogelijk, de baby in de blote billen liggen.
- Houd de billen goed schoon en droog.
- Gebruik beschermende crème, bijvoorbeeld sudocreme, calendulazalf of zinkzalf.
- Raadpleeg de ouders, de huisarts en het Gastouderbureau.

Niet doen

- Plastickbroekje gebruiken.
- Kind lang bat laten liggen.
- Poeders gebruiken.

Rodehond

Rodehond is misschien wel eeb van de bekendste kinderziekten. Rodehond is vooral bekend in relatie tot meisjes. Het is immers belangrijk dat meisjes de rodehond hebben gehad voordat zij zwanger raken. Rodehond krijgen tijdens de zwangerschap kan problemen opleveren voor de baby, bijvoorbeeld blindheid.

Verschijselen

- Wat lichte, algemene ziekteverschijnselen, zoals verhoging.
- Lichte neusverkoudheid.
- Zwelling van de lymfeklieren achter de oren en in de hals.
- Huiduitslag: licht vlekkerige huiduitslag die samenvloeit in de nek, de rug, het gezicht en de armen en benen.

Doen

- Laat eventueel de diagnose bevestigen door de huisarts (dit in verband met eventuele latere zwangerschappen)
- Algemene maatregelen bij verhoging en koorts

- Laat het kind rust houden
- Indien het kind niet te ziek is, kan het gewoon in overleg met de gastouder naar de opvang. (meld wel dat het kind rodehond heeft).

Weten

Rodehond is een onschuldige kinderziekte. Alle kinderen worden gevaccineerd tegen rodehond middels de BMR. Wanneer een kind rodehond heeft, houd hem/haar weg bij zwangere vrouwen. Wanneer een zwangere vrouw contact heeft gehad met een kind met rodehond, dient zij contact op te nemen met de huisarts of de verloskundige. Ook als zij vroeger zelf rodehond heeft gehad. De incubatietijd is 14 tot 28 dagen. Ongeveer 7 dagen voor en 1 week na het verschijnen van de huiduitslag is het kind besmettelijk voor anderen. Het gaat hier om een zogenoemde druppel infectie via directen indirect contact.

Mazelen

Hoewel kinderen worden gevaccineerd tegen mazelen, kan het toch zijn dat kinderen een zwakke vorm van mazelen krijgen.

- Verschijnselen
- Verkoudheid
- Rode ogen
- Hoesten.
- Diarree.
- Koorts, nadat er huiduitslag is.
- Rode, vlekkerige en iets verheven huiduitslag beginnend achter het oor. Later over het gehele lichaam (na 3 tot 4 dagen, samen met de tweede koortsp periode).
- Na enkele dagen wordt de huiduitslag bruin van kleur, de huid wordt schilferig.
- Aan de binnenkant van de wangen ontstaan kleine witte vlekjes.

Doen

- De ouders raadplegen, de huisarts en eventueel het gastouderbureau.
- Algemene verzorging bij koorts en diarree.
- Ontstoken ogen uitwassen met afgekoeld gekookt water.
- Bij ernstige huiduitslag, niet wassen (zeker niet met zeep)

Weten

De incubatietijd is 8 tot 14 dagen. Het kind is besmettelijk van enkele dagen voor de huiduitslag tot 7 dagen daarna> het is verstandig een kind met mazelen niet naar de gastouder te laten gaan.

Mogelijke complicaties

- Longontsteking
- Middenoorontsteking hersenontsteking.

Bof

De bof is een kinderziekte die vooral in verband gebracht wordt met jongens. Het krijgen van de bof door jongens op latere leeftijd kan mogelijk tot vruchtbaarheidsproblemen leiden.

Verschyjnselen

- Een opgezwollen gezicht, aan een of beide kanten (zwellling van de oorspeekselklier).
- Temperatuurverhoging.
- Oorpijn.
- Pijn bij het slikken en kauwen.

Doen

- Geef vloeibare voeding.
- Geef geen prikkelende etenswaren, zoals zoute drop, sinaasappelsap of appelsap.
- Houd de mond goed schoon door te spoelen met water.

Weten

Tegen de bof worden kinderen gevaccineerd middeld de BMR. De incubatietijd is 2 tot 3 weken. Vanaf de zwellling van het gezicht, tot 2 wekenerna, is het kind besmettelijk. De verwekker is het bofvirusen wordt overgebracht door direct of indirect contact met speeksel. Wanneer het kind niet echt ziek meer is, kan het naar de gastouder toe.

Mogelijke complicaties

- Middenoorontsteking
- Ontsteking van de teelballen
- Hersenvliesontsteking die altijd mild verloopt en weer geneest.

RS- Virus

Voor zuigelingen en kinderen die verzwakt zijn of lijden aan cara is de aandoening ernstig en kan leiden tot ziekenhuisopnamen. De klachten komen het meest voor in de periode november tot maart. De klachten kunnen sterk lijken op een verkoudheid.

Verschijnselen

- Typisch blafhoest tot stikbuien.
- Algemene ziekteverschijnselen.
- Temperatuurverhoging.
- Slijmvorming, waardoor het kind kortademig is.
- Slecht willen of kunnen drinken.
- Slecht slapen en onrust.
- Neusverkoudheid.

Doen

- Geef regelmatig kleine hoeveelheden voeding en drinken.
- Laat het kind rust houden.
- Controleer regelmatig of het kind plast of natte luiers heeft. Het verminderen van urineproductie kan een van de eerste tekenen zijn van uitdroging.
- Huisarts raadplegen, de ouders en het gastouderbureau.

Weten

De kinderen worden via direct contact besmet. De incubatietijd is 4 tot 6 dagen. De duur van de besmettelijkheid is 1 tot 3 weken.

Waterpokken

Waterpokken is een kinderziekte die veel voorkomt en wordt veroorzaakt door een herpesvirus. Dit zelfde virus veroorzaakt bij volwassene gordelroos.

Verschijnselen

- Algemene ziekteverschijnselen.
- Temperatuurverhoging.
- Huiduitslag, meestal beginnend aan het hoofd als rode vlekjes. Later veranderend in blaasjes met vocht. De blaasjes drogen in krijgen een korts en daarna valt de korst

eraf.

- Jeuk.
- Soms zijn er blaasjes op de slijmvliezen van de mond en de keel.

Doen

- Houd nagels kort, zodat de blaasjes niet kapot gekrabd kunnen worden. Kapot gekrabde blaasjes kunnen geïnfecteerd raken en littekens geven.
- Kleed het kind niet te warm dat zou de jeuk bevorderen.
- Trek het kind eventueel handschoentjes aan tegen het krabben.
- Bestrijd de jeuk met mentholpoeder (niet wanneer de huid kapot is).

Weten

Het virus van waterpokken wordt verspreid via de luchtwegen en direct contact, bijvoorbeeld door aanhoesten en drinken uit beker of flesje van een besmet ander kind. De incubatietijd bedraagt 2 tot 3 weken. Reeds bij het uitbreken van de huiduitslag totdat alle blaasjes zijn verdwenen, is het kind besmettelijk. Het is daarom raadzaam om niet naar de gastouder te gaan.

Diarree

Diarree is dunne waterige ontlasting. Het is vervelend, maar in principe onschuldig. Als de diarree lang aanhoudt, kan er vochtgebrek ontstaan. Een bacterie, bedorven voedsel of verontreinigd water kan de boosdoener zijn. Diarree kan ook een teken zijn van buikgriep, veroorzaakt door een virus. Vaak moet een kind dan ook overgeven.

Wat doe je als je kind diarree heeft?

1. Extra veel drinken is belangrijk, ook als je kind overgeeft. Zelfs van kleine slokjes gaat er altijd wel wat vocht richting darmen.
2. Heeft je kind zware diarree, dan is ORS, een kant-en-klare oplospoeder te koop bij apotheker en drogist. Dit is een samengesteld drankje dat snel het maag/darmkanaal passeert waardoor uitdroging wordt voorkomen. Maar het is ook eenvoudig zelf te maken: voeg aan 1 liter gekookt en afgekoeld water een grote eetlepel suiker of honing toe en 1 theelepel zout.

Voorkomen:

- Laat het kind altijd handen wassen (met zeep!) ná het toiletbezoek en vóór het eten of het klaarmaken van de maaltijd
- Was het eet- en drinkgerei goed af, want besmetting kan ook via speeksel plaatsvinden.
- Als jij als gastouder een kind verschoond met diarree, was dan altijd je handen goed en maak het verschoonkussen schoon met alcohol of desinfecterend

schoonmaakmiddel om eventuele verdere verspreiding te voorkomen. Als het kind twee diarree luiers heeft gehad, dan is het verstandig om contact op te nemen met de ouders. Diarree kan niet alleen gevaarlijk zijn, ook is het erg besmettelijk voor andere kinderen. Meld dit ook altijd even aan het gastouderbureau.

Ogen

De meest voorkomende oogklachten bij kinderen zijn traanoogjes, infecties of ontstekingen.

Klacht

Het oog is rood en ontstoken. Er is sprake van een geelgroene, slijmvormige en of waterige afscheiding en een 'kleverig oog'. Je kindje heeft pijn bij het knipperen, een branderig gevoel. Sommige kinderen vinden het vervelend om in het licht te kijken. Eventueel zijn de oogleden gezwollen.

Mogelijke oorzaken

Ontstoken bindvlies van de ogen (conjunctivitis). Ook kan de oorzaak liggen in een allergische reactie of beschadiging van het slijmvlies.

Behandeling

Dek het oog af met een steriel gaasje, zodat het dicht blijft en ga naar de huisarts. Indien de ontsteking het gevolg is van een bacterie, wordt een antibioticum gegeven. Bij een virale infectie heeft antibiotica geen effect. Eventueel worden druppels voorgeschreven, die tegen een allergie in het oog gericht zijn.

Klacht

Verdikking die later een geel kopje vormt. Meestal aan de rand van het ooglid waar een haar zit. De verdikking kan zich ook aan de binnenkant van een ooglid bevinden.

Mogelijke oorzaken

Een strontje. Het betreft een ontsteking van een talgkliertje of een zweetkliertje.

Behandeling

Meestal is het niet nodig er iets aan te doen, de natuur lost het zelf op. Als je kindje gastkindje er last van heeft kan in overleg met de ouders, een huisarts beoordelen welke mogelijkheden er zijn om te behandelen.

Vergiftiging

Een vergiftiging is het ziek worden en/ of pijn krijgen als gevolg van het eten, drinken, inademen, op de huid of in de ogen krijgen van (te veel van) een schadelijke stof.

Hoe herkent u een vergiftiging (bij een kind)?

De symptomen van vergiftiging verschillen per stof die is ingenomen of waarmee in aanraking is geweest. In z'n algemeenheid kun je van de volgende gegevens uitgaan:

Vergiftiging met medicijnen, alcohol, tabak, planten of bessen:

- Bewusteloosheid
- Plotseling ziek zijn

Vergiftiging met schoonmaakmiddelen, zoals ontkalkings- en bleekmiddelen:

- Rode huid
- Moeite met ademen en slikken
- Hevige pijn
- Blaren op de lippen en in de mond
- Soms bloed uit de mond

Vergiftiging met wasmiddelen (vast en vloeibaar) wasverzachter, afwasmiddel:

- Pijn in maag en darmen
- Moeite met ademen
- Blaren op de lippen en in de mond

Wat moet u doen?

Neem altijd contact op met uw (huis)arts of ziekenhuis. Om direct hulp te kunnen bieden, kunt u het beste de Gifwijzer® raadplegen. Die heeft u binnen handbereik en u weet waar u moet zoeken en hoe u het cijferadvies moet opvolgen. Neem na het volgen van het cijferadvies direct contact op met de huisarts of 112. Vertel wat u gedaan heeft.

Wat wil de arts van u weten:

- Wat gebeurde er precies?
- Hoe oud is de patiënt?
- Hoeveel weegt de patiënt?
- Wat van de gevaarlijk stof heeft de patiënt gegeten of gedronken?
- Hoeveel heeft de patiënt daarvan binnengekregen?
- Was de stof aangelengd met water?
- Op welk tijdstip werd de stof ingenomen?
- Wat zijn de symptomen van de patiënt?
- Wanneer traden de symptomen op?
- Wat heeft u er zelf aan gedaan?

Tip:

Vergeet niet het ziektekostenverzekeringsbewijs mee te nemen naar de arts of de Spoedeisende Hulp.

Preventietips

U heeft meer gevaarlijke stoffen in huis dan u denkt. De meeste ongelukken gebeuren met geneesmiddelen, schoonmaakmiddelen op petroleumbasis, tabak, alcohol (niet voor consumptie) en giftige planten. Maar ook met shampoo, toiletverfrissers, cosmetica en nagellakremover.

Houd ook nicotinepleisters buiten bereik van kinderen. En pas op met sigaretten. Als een klein kind een sigaret in de mond steekt en doorslikt, kan dat levensgevaarlijk zijn.

Preventietips:

- Berg gevaarlijke stoffen altijd achter slot en grendel op.
- Koop producten met een kinderveilige sluiting.
- Gebruik als het kan een vervangend, minder gevaarlijk product.
- Lees altijd de informatie op de etiketten en bijsluiters.
- Bewaar gevaarlijke stoffen altijd in de originele verpakking.
- Sluit potten en flessen direct na gebruik weer af.
- Meng nooit schoonmaakmiddelen met chloorbleekmiddelen.
- Controleer of u giftige planten in huis hebt en verwijder die.
- Laat kinderen nooit alleen als er gevaarlijk producten in de buurt staan.
- Vertel iedereen (ook de oppas) waar de Gifwijzer® hangt.

Antivries

Vraag

Is antivries erg giftig en wat moet ik doen als mijn kind antivries heeft gedronken?

Wat is antivries?

Er bestaan verschillende soorten antivries. Antivries dat als koelvloeistof in autoradiatoren wordt gebruikt, bevat ethyleenglycol. Ruitensproeiervloeistof bevat meestal isopropanol of ethanol (alcohol), maar soms ook methanol. Deze stoffen zijn geschikt om bevriezing van water te voorkomen omdat ze goed in water oplossen en zo het vriespunt van water verlagen. Ethyleenglycol is een kleurloze, enigszins stroperige vloeistof met een zoete smaak. Ethanol, methanol en Isopropanol zijn ook kleurloze vloeistoffen, maar hebben een scherpe smaak. Methanol en ethanol lijken qua smaak op elkaar.

Ethyleenglycol en methanol zijn zeer giftig. Isopropanol en ethanol zijn weliswaar minder giftig maar kunnen niettemin schadelijk zijn wanneer ze worden gedronken.

Doen

Het advies voor al deze middelen is het zelfde: namelijk de mond goed spoelen met water, spoelwater uitspugen, dan een of twee glazen water laten drinken.

Niet doen

Niet laten braken: als er braaksel in de longen terechtkomt, kan dat longontsteking geven. Inname van geactiveerde kool heeft geen zin.

Hoe ernstig

- Bij inname van meer dan één slok of bij twijfel hierover: altijd direct naar het ziekenhuis! Neem fles of container mee zodat de arts weet wat is gedronken.
- De schadelijke effecten ontstaan wanneer deze stoffen in het lichaam worden omgezet (gemetaboliseerd). Daarom zijn de effecten niet direct te merken, maar pas na enkele uren.
- Kleurstoffen in antivries
- Vaak wordt aan antivries een kleurstof toegevoegd. Deze kleurstof is relatief onschadelijk.

Tip

Bewaar antivriesmiddelen zodanig dat kinderen er niet bij kunnen komen. Dat kan een hoop ellende voorkomen.

Spiritus

Vraag

Hoe giftig is spiritus en wat moet ik doen als mijn kind per ongeluk brandspiritus heeft doorgeslikt?

Wat is spiritus?

Er bestaan verschillende soorten spiritus, maar wat men in de supermarkt koopt is meestal brandspiritus 85%. Deze spiritus bestaat voor 85% uit alcohol (ethanol) en bevat daarnaast 3% methanol. Er bestaat ook brandspiritus met 95% ethanol.

De methanol wordt toegevoegd om de alcohol ongeschikt te maken voor consumptie. Om het goed te kunnen onderscheiden van gewone alcohol worden er nog andere stoffen aan toegevoegd, die brandspiritus zijn typische geur en kleur geven.

Vanwege het hoge percentage alcohol geeft spiritus een scherp en branderige gevoel in de mond. Kleine kinderen zullen spiritus daarom niet snel doorslikken.

Anders ligt dat wanneer iemand brandspiritus verdunt om het te drinken. Het drinken van brandspiritus, verdund of onverdund, is bijzonder schadelijk omdat methanol zeer giftig is voor de mens.

Doen

Wanneer een kind per ongeluk een slok spiritus naar binnen heeft gekregen, is het advies de mond goed te spoelen met water, het spoelwater uitspugen, dan enkele glazen water laten drinken.

Wanneer spiritus in de ogen komt, moet men direct eventueel aanwezige contactlenzen verwijderen en dan onmiddellijk de ogen gedurende enkele minuten goed spoelen met (lauw) water.

Niet doen

- Bij inname van brandspiritus: niet laten braken. Als er braaksel in de longen

terechtkomt, kan dat longontsteking geven. Inname van geactiveerde kool heeft geen enkele zin.

- Hoe ernstig
- Bij inname van meer dan een paar slokken pure brandspiritus: altijd direct naar het ziekenhuis! Neem de fles of container mee zodat de arts weet wat precies is gedronken.
- De schadelijke effecten ontstaan pas wanneer methanol in het lichaam wordt omgezet. Daarom zijn de schadelijke effecten van het drinken van brandspiritus niet direct te merken, maar pas na enkele uren.
- Buitenlandse spiritus
- Buitenlandse spiritus bevat soms veel meer methanol (tot 15%).

Tip

Bewaar brandspiritus altijd zodanig dat kinderen er niet bij kunnen komen. Dat kan veel ellende voorkomen.

Giftige planten

Taxus baccata

Vraag

Is de bes van de taxus ook giftig?

Wat is taxus?

Taxus is een traaggroeiende boom of struik uit de familie van de Taxaceae. Ze hebben donkergroene lange, smalle bladeren die er enigszins uitzien als naalden. Taxussen worden veel gebruikt in de siertuinbouw. Bekend is de *Taxus baccata* of venijnboom.

Alle taxussoorten bevatten het giftige taxine in alle delen van de boom, behalve in het rode vruchtvlees van de bes. Eigenlijk is het geen bes, maar een besachtige structuur die de harde pit (het zaad) als een kelk omgeeft. Deze pit is eveneens giftig.

De 'bes' wordt door verschillende vogels gegeten. De harde pit wordt daarbij heel gelaten en niet verteerd. Die pit wordt door de vogels gewoon weer uitgepoept. De menselijke maag kan de zaadhuid echter afbreken waardoor het taxine vrij kan komen. Voor de mens is de pit dus ook giftig.

Doen

Spoel de mond eerst met water en spuug het water uit. Neem geactiveerde kool in wanneer men meer dan 5 rode taxusbessen heeft gegeten met de harde pit erin. Bij inname van een paar bessen hoeft men niets te doen. Als kinderen de rode bessen eten, weet men zelden hoeveel bessen zijn gegeten. In dat geval is het advies met het kind naar een arts of ziekenhuis te gaan.

Niet doen

Niet laten braken. Braken kan namelijk schadelijk zijn. Als er braaksel in de longen terecht komt, kan dat longontsteking geven.

Hoe ernstig

De meeste vergiftigingen met de taxusbes zijn mild. Paarden schijnen erg gevoelig te zijn voor het gif. Soms wordt een paard dood aangetroffen nabij een taxus na het eten van de bladeren.

Tip

Plant geen taxus in uw tuin als u nog kleine kinderen heeft. Dat kan vergiftigingen met de taxusbes voorkómen.

Goudenregen

Vraag

Is goudenregen giftig?

Wat is goudenregen?

Goudenregen (*Laburnum anagyroides*) is een boom of heester met gladde schors en donkergroene, driedelige blaadjes. De boom kan 7 meter hoog worden en bloeit in april-mei in lange gele trossen. De zaden rijpen vanaf juli in knobbelige peulen die eerst groen zijn en daarna vaalbruin worden.

Is goudenregen giftig?

Alle delen van de boom zijn giftig, ook de zaden in de peulen. Ze bevatten het giftige cytosine dat een half uur na het kousen op de peulen een brandend gevoel geeft in de mond en de keel. Daarnaast remt cytosine de werking van het centraal zenuwstelsel. Dit kan leiden tot krampen en spiertrekkingen, en in ernstige gevallen tot verlamningsverschijnselen.

Er zijn vergiftigingen bekend bij kleuters die onrijpe peulen in hun mond staken. De jonge, onrijpe peulen lijken namelijk op sperziebonen.

Doen

Spoel de mond eerst met water en spuug het water uit. Neem daarna geactiveerde kool. Als kinderen met de peulen spelen en in hun mond stoppen, weet men nooit of er zaden zijn ingeslikt en ook niet hoeveel zaden eventueel zijn ingeslikt. In dat geval is het advies direct met het kind naar het ziekenhuis te gaan.

Hoe ernstig

Vergiftigingen met peulen/zaden van de goudenregen zijn relatief zeldzaam, maar kunnen zeer ernstig zijn. Neem eventueel het zekere voor het onzekere en ga direct naar het ziekenhuis.

Tip

Plant geen goudenregen in uw tuin als u nog kleine kinderen heeft. Dat kan vergiftigingen met goudenregen voorkómen.